

คู่มือ ทะเบียนพาณิชย์

องค์การบริหารส่วน
ตำบลแหลมสอม

บทนำ

การถ่ายโอนงานจดทะเบียนพาณิชย์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กำหนดไว้ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๑ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) เป็นการถ่ายโอนภารกิจที่สำคัญให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับโอนงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อนำไปบริการประชาชนให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้ากำหนดไว้

สำนักปลัด อบต. จึงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการจดทะเบียนพาณิชย์ (การจดทะเบียนตั้งใหม่) ในระบบจัดเก็บและบริการข้อมูลทะเบียนพาณิชย์ เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติงาน ด้านการรับจดทะเบียนพาณิชย์มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ ก่อนลงมือปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสอดคล้องแนวทางในการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ สู่กระบวนการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยมุ่งหมายให้ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนพาณิชย์และพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ทะเบียนพาณิชย์ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงและประกอบในการปฏิบัติงานทะเบียนพาณิชย์ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

สำนักงานปลัด อบต.
องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมสอม

สารบัญ

หน้า

บทนำ

ขั้นตอนการจดทะเบียนพาณิชย์ (บุคคลธรรมดา)

๑

กรณีจดทะเบียนพาณิชย์ (ตั้งใหม่)

๑

กรณีจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

๑

กรณียกเลิกทะเบียนพาณิชย์

๓

บริการข้อมูลธุรกิจของสำนักงานทะเบียนพาณิชย์

๓

อัตราค่าธรรมเนียม

๔

ขั้นตอนการจดทะเบียนพาณิชย์ (คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ)

๔

กรณีจดทะเบียนพาณิชย์ (ตั้งใหม่)

๔

กรณีจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

๔

พาณิชย์กิจที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

๕

แผนผังขั้นตอนการยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์

๖

คำแนะนำ

๗

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๗

การจดทะเบียนพาณิชย์

ขั้นตอนการจดทะเบียนพาณิชย์ (บุคคลธรรมดา)

๑. ผู้ประกอบการกรอกรายการตามแบบ ทพ. และยื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่/นายทะเบียน
๒. เจ้าหน้าที่/นายทะเบียนตรวจคำขอและหลักฐานต่าง ๆ
๓. ผู้ประกอบการรับใบสำคัญทะเบียนพาณิชย์และชำระค่าธรรมเนียม

๑. กรณีจดทะเบียนพาณิชย์ (ตั้งใหม่)

กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑-๖ และลงลายมือชื่อพร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ
- หนังสือมอบอำนาจ (กรณีผู้ประกอบการพาณิชย์ ไม่ได้มาจดทะเบียนด้วยตนเอง) ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ อย่างละ ๑ ฉบับ
- สำเนาสัญญาเช่าหรือหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ (กรณีไม่ใช่บ้านของตนเอง) (ถ้ามี) พร้อมสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ให้ความยินยอมให้ใช้สถานที่ อย่างละ ๑ ฉบับ

๒. กรณีจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) แล้วแต่กรณีและลงลายมือชื่อพร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

- ใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์ (ตัวจริง) หรือ
- เอกสารการแจ้งความ (กรณีใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์สูญหาย)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ
- หนังสือมอบอำนาจ (กรณีผู้ประกอบการพาณิชย์ ไม่ได้มาจดทะเบียนด้วยตนเอง) ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ อย่างละ ๑ ฉบับ

เอกสารเพิ่มเติมแล้วแต่กรณีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ กรณีเปลี่ยนแปลง ชื่อ-สกุล กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑ และลงลายมือชื่อ มีเอกสารเพิ่มเติมที่ต้องยื่นในการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

- สำเนาเอกสารแสดงการเปลี่ยน ชื่อ-สกุล

๒.๒ กรณีเปลี่ยนแปลงชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ (ชื่อร้าน) กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑ และข้อ ๒ ลงลายมือชื่อไม่ต้องใช้เอกสารเพิ่มเติม

๒.๓ กรณีเปลี่ยนแปลงชนิดแห่งพาณิชย์กิจ (วัตถุประสงค์ของร้าน) กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑ และข้อ ๓ ลงลายมือชื่อ ไม่ต้องใช้เอกสารเพิ่มเติม

๒.๔ กรณีเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินทุนที่นำมาใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจเป็นประจำ (เงินหมุนเวียนต่อเดือน) กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑ และ ข้อ ๔ ลงลายมือชื่อ ไม่ต้องใช้เอกสารเพิ่มเติม

๒.๕ กรณีเปลี่ยนแปลงที่ตั้งสำนักงานแห่งใหม่ (ที่ตั้งร้าน) หรือ เพิ่มสาขา กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑ และ ข้อ ๕ หรือ ข้อ ๑๐ ลงลายมือชื่อ มีเอกสารเพิ่มเติมที่ต้องยื่นในการเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

-สำเนาสัญญาเช่า หรือ หนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ (กรณีไม่ใช่บ้านของตนเอง) (ถ้ามี) พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ให้ความยินยอมให้ใช้สถานที่ อย่างละ ๑ ฉบับ

๓.กรณียกเลิกทะเบียนพาณิชย์

กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑,๒,๕ และลงลายมือชื่อ พร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

- ใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์ (ตัวจริง) หรือ
- เอกสารการแจ้งความ (กรณีใบสำคัญ ใบทะเบียนพาณิชย์สูญหาย)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ
- หนังสือมอบอำนาจ (กรณีผู้ประกอบการพาณิชย์ ไม่ได้มาจดทะเบียนด้วยตนเอง) ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ อย่างละ ๑ ฉบับ

ขั้นตอนการขอรับบริการข้อมูลธุรกิจ

- ๑.กรอกรายการตามแบบบริการข้อมูลธุรกิจและยื่นคำขอต่อเจ้าหน้าที่/นายทะเบียน
  - ๒.เจ้าหน้าที่/นายทะเบียนตรวจคำขอและหลักฐานต่าง ๆ
  - ๓.ผู้ประกอบการรับเอกสารหรือข้อมูลตามที่ขอรับบริการแลชำระค่าธรรมเนียม
- บริการข้อมูลธุรกิจของสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมสอม มีดังนี้
- ๑.กรณีขอตรวจค้นเอกสาร กรอกรายการตามแบบบริการข้อมูลธุรกิจ พร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่
    - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ
  - ๒.กรณีขอรับรองสำเนาเอกสาร กรอกรายการตามแบบบริการข้อมูลธุรกิจ พร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ได้แก่
    - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ
  - ๓.กรณีขอใบแทน กรอกรายการตามแบบบริการข้อมูลธุรกิจพร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่
    - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ
    - เอกสารการแจ้งความ (กรณีใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์สูญหาย) หรือ ใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์ (ตัวจริง) เสียหาย
  - ๔.กรณีขอถ่ายข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ กรอกรายการตามแบบบริการข้อมูลธุรกิจ พร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่
    - สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ
    - แถบบันทึกข้อมูลหรือ Handy Drive หรือ แผ่น Floppy

อัตราค่าธรรมเนียม

- ๑.จดทะเบียนพาณิชย์ ตั้งใหม่ ๕๐ บาท
- ๒.จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียน ครั้งละ ๒๐ บาท
- ๓.จดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ ๒๐ บาท
- ๔.ขอให้ออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ ฉบับละ ๓๐ บาท
- ๕.ขอตรวจเอกสารของผู้ประกอบการพาณิชย์รายหนึ่ง ครั้งละ ๒๐ บาท
- ๖.ขอให้เจ้าหน้าที่คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสารของผู้ประกอบการพาณิชย์ ฉบับละ ๓๐ บาท
(หนึ่งคำขอคิดเป็นหนึ่งฉบับ)
- ๗.ขอใบแทน (ใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์) ๓๐ บาท
- ๘.ขอถ่ายข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ๑,๐๐๐ บาท/ครั้ง และคิดค่าบริการ ๐.๑๐ บาท

ขั้นตอนการจดทะเบียนพาณิชย์ (คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ)

๑.กรณีจดทะเบียนพาณิชย์ (ตั้งใหม่)

กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) ข้อ ๑-๖ และข้อ ๑๑ กรอกรายละเอียดในส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนโดยผู้ถือหุ้นทุกคนจะต้องลงลายมือชื่อ ส่วนในช่องผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ ให้ผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ เป็นผู้ลงลายมือชื่อพร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ได้แก่

-สำเนาจัดตั้งคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญติดอากรแสตมป์ ๕ บาท โดยต้องแนบแจ้งรายละเอียดชื่อคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ,สถานประกอบการหรือที่ตั้ง,วัตถุประสงค์ในการประกอบการ,รายละเอียดผู้ถือหุ้น,จำนวนทุนหุ้น,หุ้นส่วนผู้จัดการ,และการแบ่งผลกำไร ขาดทุน ให้ชัดเจน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ร่วมคณะบุคคลหรือผู้ถือหุ้นทุกคน อย่างละ ๑ ฉบับ

-รายงานการประชุมผู้ร่วมก่อตั้งคณะบุคคล หรือรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น (ถ้ามี)

-สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของหุ้นส่วนผู้จัดการคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญพร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ หรือ

-หนังสือมอบอำนาจ (กรณีหุ้นส่วนผู้จัดการคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ไม่ได้มาจดทะเบียนด้วยตนเอง) ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ อย่างละ ๑ ฉบับ

-สำเนาสัญญาเช่าสถานประกอบการ หรือหนังสือยินยอมให้ใช้สถานที่ (ถ้ามี) พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ให้ความยินยอมให้ใช้สถานที่ อย่างละ ๑ ฉบับ

๒.กรณีจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงทะเบียนพาณิชย์

กรอกเอกสารคำขอ (แบบ ทพ.) แล้วแต่กรณีและหุ้นส่วนผู้จัดการคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญเป็นผู้ลงลายมือชื่อในช่องผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ พร้อมยื่นเอกสารที่ต้องใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

-ใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์ (ตัวจริง) หรือ

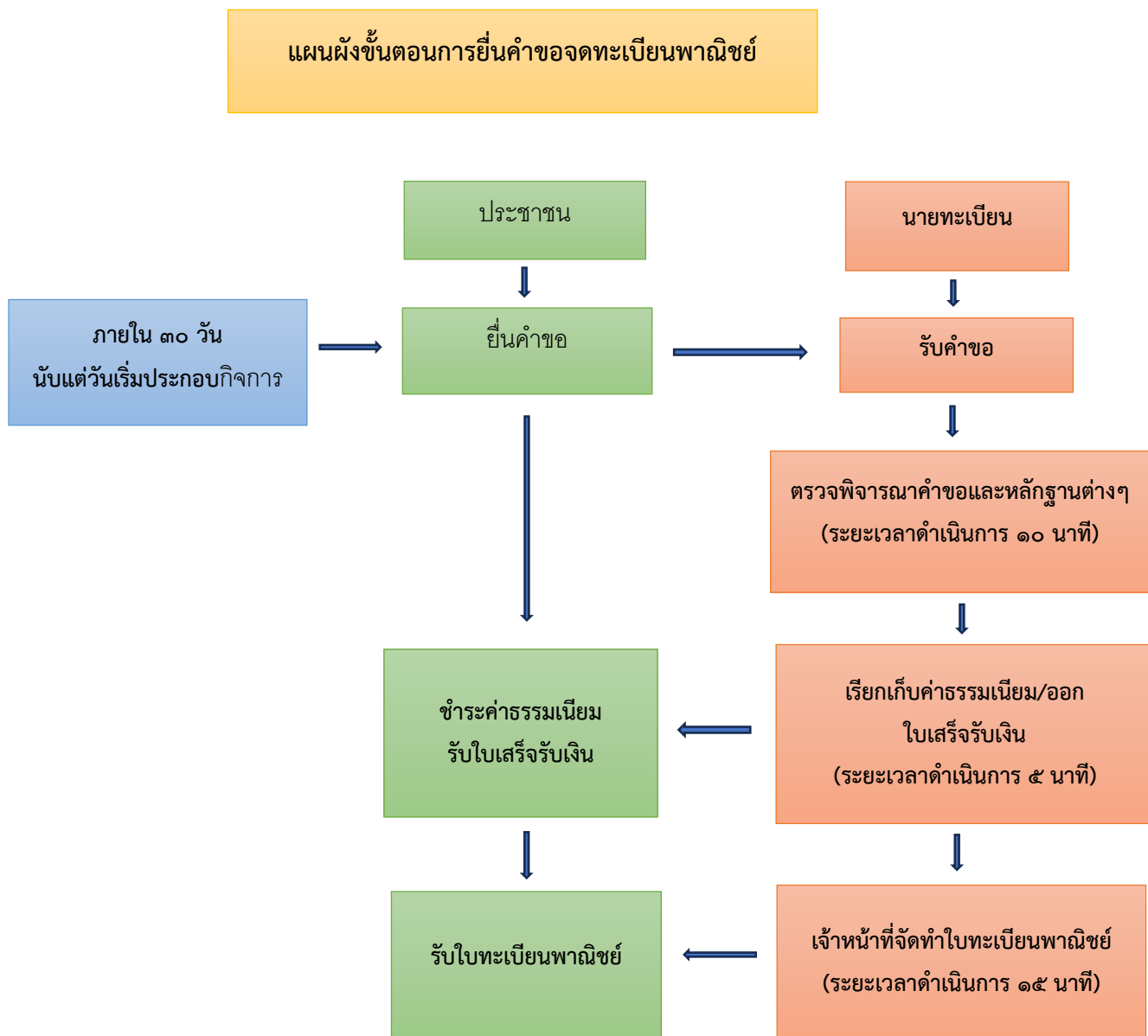
-เอกสารการแจ้งความ (กรณีใบสำคัญใบทะเบียนพาณิชย์สูญหาย)

-สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของหุ้นส่วนผู้จัดการคณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ พร้อมรับรองสำเนา อย่างละ ๑ ฉบับ หรือ

-หนังสือมอบอำนาจ (กรณีหุ้นส่วนผู้จัดการคณะบุคคลหรือหุ้นส่วนสามัญ ไม่ได้มาจดทะเบียนด้วยตนเอง) ติดอากรแสตมป์ ๑๐ บาท พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ อย่างละ ๑ ฉบับ

พาณิชย์กิจที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

- ๑.การค้าแร่ การค้าแผงลอย
- ๒.พาณิชย์กิจเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล
- ๓.พาณิชย์กิจของนิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น
- ๔.พาณิชย์กิจของกระทรวง ทบวง กรม
- ๕.พาณิชย์กิจของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์
- ๖.พาณิชย์กิจของกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตาม ปว.๑๔๑ ลงวันที่ ๑ พ.ค.๒๕๑๕

คำแนะนำ

จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ : ทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

เลิกชนิดประกอบกิจการ บางส่วน/หรือเพิ่มใหม่,เปลี่ยนชื่อที่ใช้ในการประกอบกิจการ,ย้ายสำนักงานใหญ่,เปลี่ยนผู้จัดการ,เจ้าของหรือผู้จัดการย้ายที่อยู่,เพิ่มหรือลดเงินทุน,ย้าย,เลิก หรือเพิ่มสาขาโรงเก็บสินค้า หรือตัวแทนค้าต่าง ๆ ฯลฯ

-แบบ ทพ.(ใช้ทั้ง ๒ หน้า)

-หนังสือมอบอำนาจ

ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พ.ศ.๒๔๙๙

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพาณิชย์ พ.ศ.๒๔๙๙”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ (๒) พระราชบัญญัติทะเบียนพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๐ (๓) บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการรักษการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้และกำหนดกิจการอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) “นายทะเบียนพาณิชย์” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้มีหน้าที่รับจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีได้แต่งตั้งให้เป็นผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) “ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งประกอบพาณิชย์กิจ เป็นอาชีพปกติและให้หมายความรวมทั้งผู้เป็นหุ้นส่วนที่ไม่จำกัดความรับผิด กรรมการหรือผู้จัดการด้วย

(๕) “สำนักงาน” หมายความว่า สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการพาณิชย์กิจเป็นปกติ

มาตรา ๖ ให้ถือกิจการดังต่อไปนี้เป็นพาณิชย์กิจตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๑) การซื้อ การขาย การขายทอดตลาด การแลกเปลี่ยน

(๒) การให้เช่า การให้เช่าซื้อ

(๓) การเป็นนายหน้าหรือตัวแทนค้าต่าง

(๔) การขนส่ง

- (๕) การหัตถกรรม การอุตสาหกรรม
- (๖) การรับจ้างทำของ
- (๗) การให้กู้ยืมเงิน การรับจำนำ การรับจำนอง
- (๘) การคลังสินค้า
- (๙) การรับแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อ หรือขายตัวเงิน การธนาคาร การเครดิต ฟองซอร์ การโหยก๊วน
- (๑๐) การรับประกันภัย
- (๑๑) กิจการอื่นซึ่งกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗ พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่

- (๑) การค้าแร่ การค้าแผงลอย
- (๒) พาณิชยกรรมเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล
- (๓) พาณิชยกรรมของนิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น
- (๔) พาณิชยกรรมของกระทรวง ทบวง กรม
- (๕) พาณิชยกรรมของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์
- (๖) พาณิชยกรรมซึ่งรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หมวด ๒ การจดทะเบียนพาณิชย์

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเป็นครั้งคราวโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา พาณิชยกรรมใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ ในท้องที่ใด ผู้ประกอบพาณิชยกรรมจะต้องจดทะเบียนพาณิชย์

มาตรา ๙ ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นสำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ มีหน้าที่กำกับดูแลการรับจดทะเบียนพาณิชย์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตน ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีความพร้อมเป็นสำนักงาน ทะเบียนพาณิชย์เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ของตนได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในการนี้ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ยังคงมีอำนาจรับจดทะเบียนพาณิชย์เฉพาะในท้องที่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมสถิติและทราบหลักฐานของผู้ประกอบพาณิชยกรรมบางประเภท ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นสำนักงานทะเบียนพาณิชย์ เพื่อรับจดทะเบียน เพื่อรับจดทะเบียนพาณิชยกรรมตามประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ การจดทะเบียนนั้น ผู้ประกอบพาณิชยกรรมตั้งสำนักงานใหญ่แห่งใหม่อยู่ในท้องที่ใด ให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น ถ้าสำนักงานแห่งใหม่ตั้งอยู่ในต่างประเทศและมาประกอบพาณิชยกรรมในประเทศไทย สำนักงาน สาขาใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ใดให้จดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้ารับจดทะเบียนพาณิชยกรรมประเภทใด ให้ผู้ประกอบพาณิชยกรรมประเภทดังกล่าวจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในท้องที่ที่สำนักงานใหญ่หรือสำนักงานสาขาใหญ่ตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี ๒

มาตรา ๑๑ ให้ผู้ประกอบพาณิชยกรรมยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ แห่งท้องที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามมาตรา ๘ ผู้ประกอบพาณิชยกรรม ผู้ใดประกอบพาณิชยกรรมภายหลังวันที่รัฐมนตรีได้ประกาศตามมาตรา ๘ ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกอบพาณิชยกรรมนั้น กำหนดเวลาที่กล่าวในมาตรานี้ ถ้ารัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรก็ให้มีอำนาจประกาศขยายเวลาต่อไปอีกได้

มาตรา ๑๒ การจดทะเบียนพาณิชย์นั้น ให้มีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ และตำบลที่อยู่ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ
- (๒) ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ
- (๓) ชนิดแห่งพาณิชย์กิจ
- (๔) จำนวนเงินทุนซึ่งนำมาใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจเป็นประจำ
- (๕) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ สาขา โรงเก็บสินค้าและตัวแทนค้าต่าง ๑
- (๖) ชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ตำบลที่อยู่และจำนวนทุนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนและจำนวนเงินทุกของห้างหุ้นส่วน
- (๗) จำนวนเงินทุน จำนวนหุ้น และมูลค่าของบริษัทจำกัด จำนวน และมูลค่าหุ้นที่บุคคลแต่ละสัญชาติ ถืออยู่
- (๘) วันที่เริ่มต้นประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย
- (๙) วันของจดทะเบียนพาณิชย์
- (๑๐) ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ ชื่อ สัญชาติ และตำบลที่อยู่ของผู้โอนพาณิชย์กิจให้ วันที่และเหตุที่ได้รับโอน

มาตรา ๑๓ การเปลี่ยนแปลงรายการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๒ การเลิกประกอบพาณิชย์กิจโดยเหตุใดๆ ให้ยื่นคำขอจดทะเบียน ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์แห่งท้องที่ตามแบบที่กำหนด ในกฎกระทรวงภายในสามสิบวัน นับแต่วันเปลี่ยนแปลงหรือเลิก

มาตรา ๑๔ เมื่อนายทะเบียนพาณิชย์ได้รับคำขอจดทะเบียนและเห็นว่าคำขอนั้นถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง และประกาศซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ก็ให้รับจดทะเบียนไว้และให้ออกใบทะเบียนพาณิชย์ให้แก่ผู้ขอ ถ้าใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายให้ผู้ประกอบพาณิชย์ยื่นคำขอรับใบแทนทะเบียนพาณิชย์ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สูญหาย ให้ผู้ประกอบพาณิชย์แสดงใบทะเบียนพาณิชย์หรือใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สำนักงาน ในที่เปิดเผยซึ่งอาจเห็นได้ง่าย

มาตรา ๑๕ เมื่อได้จดทะเบียนพาณิชย์แล้ว ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์จัดทำมีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจไว้ที่หน้าสำนักงานแห่งใหญ่และสำนักงานสาขาโดยเปิดเผย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้จดทะเบียนป้ายชื่อนี้ให้เขียนเป็นอักษรไทย อ่านได้ง่ายและชัดเจนและมีอักษรต่างประเทศด้วยก็ได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะกระทำการบนแผ่นไม้ แผ่นโลหะ แผ่นกระจก กำแพง หรือผนัง ชื่อในป้ายก็ดี ในเอกสารใด ๆ ก็ดี ต้องให้ตรงกับชื่อที่จดทะเบียนไว้และถ้าเป็นสำนักงานสาขา ต้องมีคำว่า “สาขา” ไว้ด้วย

มาตรา ๑๖ ให้มีกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการถอนใบทะเบียนพาณิชย์ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจซึ่งกระทำการฉ้อโกงประชาชนย่นสินค้าโดยเจตนาทุจริต ปลอมสินค้าหรือกระทำการทุจริตอื่นใดอย่างร้ายแรง ในการประกอบพาณิชย์กิจและให้มีอำนาจพิจารณาและให้คำแนะนำในการรับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่ด้วย เมื่อรัฐมนตรีได้รับคำแนะนำของคณะกรรมการตามความในวรรคแรก รัฐมนตรีจะถอนใบทะเบียนพาณิชย์หรือสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่ก็ได้ แล้วแต่กรณี ห้ามมิให้ผู้ถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์ประกอบพาณิชย์กิจต่อไป เว้นแต่รัฐมนตรีจะสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่

มาตรา ๑๗ ให้นายทะเบียนพาณิชย์มีอำนาจออกคำสั่งเรียกผู้ประกอบการพาณิชย์จมาสอบสวน ข้อความอันเกี่ยวกับการจดทะเบียนและในระหว่างเวลาทำงานให้นายทะเบียนพาณิชย์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปทำการตรวจสอบในสำนักงานของผู้ประกอบการพาณิชย์เพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบการพาณิชย์ก็ต้องอำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนพาณิชย์และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

มาตรา ๑๘ ผู้ใดประสงค์จะตรวจดูหรือขอให้พนักงานเจ้าหน้าที่คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสารเกี่ยวกับการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิที่จะทำได้ในเมื่อเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแล้ว

หมวด ๓ บทลงโทษ

มาตรา ๑๙ ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ใด

(๑) ไม่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) แสดงรายการเท็จ หรือ

(๓) ไม่มานำนายทะเบียนพาณิชย์สอบสวน ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือไม่ยอมให้นายทะเบียนพาณิชย์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบตามมาตรา ๑๗ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินสองพันบาท และในกรณีตาม (๑) อันเป็นความผิดต่อเนื่องกันให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยอีกวันละไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือมาตรา ๑๕ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินสองร้อยบาท และในกรณีอันเป็นความผิดต่อเนื่องกันให้ชำระค่าปรับเป็นพินัยอีกวันละไม่เกินยี่สิบบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑ ผู้ประกอบการพาณิชย์ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา ๑๖ วรรคสาม มีความผิดต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

หมวด ๔ บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๒ การประกอบพาณิชย์กิจ ซึ่งจดทะเบียนไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ จนกว่ารัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ยกเลิกการจดทะเบียนนั้น และเมื่อได้ประกาศยกเลิกการจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่ใดแล้ว ให้ผู้ประกอบการพาณิชย์ซึ่งถูกยกเลิกการจดทะเบียนพาณิชย์ในท้องที่นั้น ยื่นคำขอจดทะเบียนใหม่ภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศ กำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นนั้น ถ้ารัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรก็ให้มีอำนาจประกาศขยายเวลา ต่อไปอีกได้